

ΠΑΡΑΒΟΛΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΚΕΙΜΕΝΩΝ 21 -50

Επιρρηματικές προτάσεις. Λειτουργούν ως β' όρος σύγκρισης.

A. Απλές παραβολικές:

Εκφέρονται: με οριστική, επειδή η σύγκριση αφορά δύο πράξεις ή καταστάσεις που είναι (ή θεωρούνται ως) αντικειμενική πραγματικότητα.

Εισάγονται:

α. με τους συνδέσμους *atque* και *et*, μετά από επίθετα ή επιρρήματα που δηλώνουν ισότητα, ομοιότητα και τα αντίθετά τους (*similis, similiter*)

β. με τους συνδέσμους *ut, sicut* (ως, όπως)·στην κύρια πρόταση υπάρχουν συνήθως τα επιρρήματα *ita, sic* (έτσι)·οι προτάσεις αυτές εκφράζουν τον τρόπο.

Ita est, ut dicis = Έτσι είναι, όπως τα λες. (27)

γ. με τον *quam* (προηγείται το *tam*), με τα *quanto / quanti, quo* (στην κύρια πρόταση υπάρχουν τα *tanto / tanti, eo*). Οι προτάσεις αυτές εκφράζουν ποσό, ένταση, βαθμό και μέγεθος (= τόσο ... όσο).

Augustus...emit avem tanti, quanti nullam adhuc emerat. (29)

B. Υποθετικές παραβολικές

Εκφέρονται: με υποτακτική, επειδή η σύγκριση αφορά μια υποθετική πράξη ή κατάσταση. Πρόκειται ουσιαστικά για υποθετικούς λόγους που παραλείπεται η απόδοσή τους.

Εισάγονται: με τους συνδέσμους *ut si, velut si, tamquam, quasi, proinde quasi*. Στις υποθετικές παραβολικές προτάσεις τηρείται γενικά η ακολουθία των χρόνων.

Tu autem, proinde quasi cum matre Evandri nunc loquaris, sermone... obsoleto uteris. (41)

(*loquaris*: υποτακτική ενεστώτα, εξαρτάται από τον αρκτικό χρόνο *uteris* και δηλώνει σύγχρονο στο παρόν).

ΠΡΟΣΟΧΗ

Praedōnes postes ianuae tamquam sanctum templum venerāti sunt 34 = *tamquam postes sanctum templum essent*

"*tamquam scopulum, sic fugias verbum insolens atque inaudītum*" 41 = *tamquam verbum scopulus sit.*

eum esse putant quasi communem urbem et civitatem hominum et deōrum 46 = *quasi is (mundus) communis urbs et civitas sit*

cultellum tonsorium quasi ungiū resecandōrum causā poposcit 49 =
quasi (Porcia cultellum tonsorium) ungiū resecandōrum causā posceret.

Να αναγνωρίσετε συντακτικά τις παραβολικές προτάσεις:

1. Ita est, ut dicis. [27]: δευτερεύουσα απλή παραβολική επιρρηματική πρόταση, που λειτουργεί ως β' όρος της σύγκρισης με α' όρο την κύρια πρόταση Ita est. Εισάγεται με τον παραβολικό σύνδεσμο ut. Εκφέρεται με οριστική, επειδή η σύγκριση αφορά δύο πράξεις ή καταστάσεις που είναι (ή θεωρούνται ως) αντικειμενική πραγματικότητα. Στην κύρια πρόταση υπάρχει το ita.
2. Ad haec verba Augustus risit emitque avem tanti, quanti nullam adhuc emerat. [29]
3. Tu autem, proinde quasi cum matre Evandri nunc loquaris, sermone... obsoleto uteris. [41]: δευτερεύουσα υποθετική παραβολική επιρρηματική πρόταση, που λειτουργεί ως β' όρος της σύγκρισης με α' όρο την κύρια πρόταση Tu autem sermone...obsoleto uteris. Εισάγεται με τον παραβολικό σύνδεσμο proinde quasi. Εκφέρεται με υποτακτική, επειδή η σύγκριση αφορά μια υποθετική πράξη ή κατάσταση, χρόνου ενεστώτα, γιατί εξαρτάται από αρκτικό χρόνο, το uteris και δηλώνει το σύγχρονο στο παρόν.
4. Sic ergo vive, ut viri antiqui, sed sic loquere, ut viri aetatis nostrae; [41]
5. Quodsi forte, ut fit plerumque, ceciderunt, tum intellegitur, quam fuerint inopes amicorum. [44]
6. Ut enim leges omnium salutem singulorum saluti anteponunt, sic vir...consulit utilitati...suae. [46]